

iTeach: Experiențe didactice

ISSN 2247 – 966X

Nr. 93 / mai 2019

93

Educație fără frontiere – modelul finlandez
| de Mihaela-Laura Cuibuș

Câteva metode didactice regăsite în învățăturile și practica Sfinților (I)
| de Viorel Preda

Metode interactive utilizate în cadrul orelor de limba și literatura română
| de Gabriela Popa

Interdisciplinaritate pentru creșterea atractivității matematicii prin sport
| de Magdalena-Ioana Stancu

Moduri de manifestare a interdisciplinarității la orele de limba engleză
| de Iulia Rasu

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Online: www.iteach.ro/experientededactice

Partener: Institutul de Științe ale Educației

Revista "iTeach: Experiențe didactice" își propune să promoveze aspectele practice ale predării, învățării și evaluării școlare prin aducerea în prim plan a experiențelor concrete ale cadrelor didactice. Constituie un canal de comunicare și de informare în cadrul comunității cadrelor didactice înscrise pe platforma iTeach.

Descriere prin cuvinte cheie:

didactică aplicată, practică pedagogică, situații educative, experiențe didactice

iTEACH: EXPERIENȚE DIDACTICE

Cod de identificare ISSN / înregistrarea Bibliotecii Naționale a României:
iTeach: Experiențe didactice (online) = ISSN 2247 – 966X
ISSN – L = 2247 – 966X

EDITOR: **TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație**

www.tehne.ro

REDACȚIA:

Str. Dr. Louis Pasteur 54
București 050536

COLECTIV DE REDACȚIE

dr. Olimpiu ISTRATE (Universitatea din București, Departamentul pentru Formarea
Profesorilor)

dr. Oana GHEORGHE (Institutul de Științe ale Educației)

dr. Simona VELEA (Institutul de Științe ale Educației)

Alexandra BUNICA (Institutul de Științe ale Educației)

Doru ȘTEFĂNESCU (Social IT)

dr. Simona GĂBUREANU (Universitatea Politehnica București, Catedra pentru Pregătirea
Personalului Didactic)

dr. Ema FÂCIU (Universitatea "Vasile Alecsandri" din Bacău, Școala doctorală; Casa
Corpului Didactic "Grigore Tăbăcaru" Bacău)

E-MAIL: echipa@iteach.ro

PAGINA REVISTEI:

www.iteach.ro/experiencedidactice

Educație fără frontiere – modelul finlandez

De **Mihaela-Laura Cuibuş**

Sistemul de învățământ din fiecare țară are particularitățile proprii, determinate de condițiile economice, sociale, politice, de gradul de cultură și civilizație al societății, de tradițiile specifice unei națiuni și de concepțiile pedagogice pe care le promovează. Fiecare țară are o etichetă legată inclusiv de educație. Germania este faimoasă pentru școlile profesionale, grecii au materia stufoasă, spaniolii au o rată înaltă de promovare la Bac, România se mândrește cu rezultatele la olimpiadele internaționale de științe, iar Finlanda ocupă primul loc în lume cu cei mai buni elevi care excelează în toate ariile acoperite de testele PISA. Dar cum au ajuns finlandezii la sistemul de educație „perfect”?

Aproape o jumătate de secol de reforme și o uriașă investiție, financiară și socială, au dus la crearea celui mai performant sistem de educație din lume – școala finlandeză. Povestea celui mai performant sistem educațional din lume, începe cu mai bine de jumătate de secol în urmă. Finlandezii și-au dat seama că societatea industrializată necesită competențe și calificări care nu există într-o societate agrară, motiv pentru care s-au orientat mai întâi spre sistemul de educație, la care avea acces atunci mai mult elita populației.

Învățământul finlandez pleacă de la un crez simplu: toți copiii sunt îndreptățiți la o educație egală, nu trebuie lăsați pe dinafară fiindcă au avut un start mai nefericit în viață și nu trebuie etichetați. Sună idealist, dar printr-un efort cumulat, finlandezii au reușit în câteva zeci de ani să aibă rezultate remarcabile, nu numai la testele de evaluare PISA, ci în toate privințele sistemului educațional: de la grădiniță la universitate, Finlanda ocupă primul loc în topul mondial pe educație în rândul statelor dezvoltate, clasament realizat de firma Pearson.

Printre particularitățile educației finlandeze se numără o încredere foarte mare în competențele profesorilor, iar sistemul este descentralizat, nici măcar nu există inspectori școlari. Testele sunt de așa natură încât să nu-i ierarhizeze deloc pe copii, nu există liste cu note primite la evaluări naționale, cu admiși și respinși, nu există eticheta elevului picat, copilul de nota 2 și cel de nota 10, și nu există școli slabe și școli pentru elite. Părinții știu că oriunde își dau copilul, el va beneficia de aceeași calitate a educației. În timp ce în România s-a schimbat legea educației de 61 de ori în 28 de ani, finlandezii au un plan clar: lucrează la marea reformă pentru a-și pregăti tinerii pentru cerințele anului 2050.

Dar oare este aplicabilă teoria finlandeză și pentru România?

Considerăm că, în vederea creșterii calității învățământului românesc, sunt multe lucruri care pot fi preluate de la finlandezi. Dintre acestea amintim: valorizarea și formarea profesorilor, facultatea gratuită, un învățământ vocațional foarte bine pus la punct, cu servicii de consiliere, mese calde gratuite în școli și un învățământ egalitar.

În primul rând, profesia de cadru didactic trebuie să fie una atrăgătoare și respectată; este deosebit de important ca dascălii să-i motiveze pe elevi să învețe, fiindcă plăcerea pentru învățat le va rămâne tot restul vieții.

Aici este una dintre problemele cu care se confruntă România, unde meseria de dascăl nu este valorizată. Un alt exemplu demn de urmat este aspectul egalitar al sistemului. La finlandezi nu există segregare în funcție de abilități sau performanțe, toate clasele includ atât copii cu abilități intelectuale înalte, cât și copiii cu dificultăți în anumite zone.

De asemenea, școlile cu elevi imigranți sau cu elevi ai căror părinți au o situație socio-economică dezavantajată primesc mai mulți bani. Un alt lucru pe care am putea să-l asigurăm elevilor români la școală este o masă caldă gratuită pe zi, de care beneficiază toți copiii finlandezi. De asemenea, la școală, ei primesc consiliere psihologică și vocațională. În cadrul consilierii vocaționale, fiecare elev își petrece două săptămâni la un loc de muncă ales. Consilierea vocațională minimizează riscul ca un elev să ia decizii greșite în legătură cu viitorul său.

În Finlanda, dascălii au libertatea să-și aleagă singuri manualele, elaborează propriul curriculum în funcție de programa națională, elaborează propriile teste și evaluări pentru elevi și participă la deciziile referitoare la oferta educațională a școlii.

Așadar, sistemul educațional din România este diferit de cel din alte state europene, în speță de cel finlandez. Alinierea sistemului de învățământ românesc la standardele educaționale europene și internaționale constituie un deziderat încă de la Revoluție încoace. Deși noi avem o elită extraordinară și rezultatele la olimpiadele și concursurile naționale și internaționale, considerăm că nivelul mediu al absolventului de școală trebuie crescut. Și aici trebuie luate măsurile imperios necesare sistemului de educație din România: *schimbarea la nivelul curriculumului național, (ce învață copilul la școală) și îmbunătățirea calității pregătirii cadrelor didactice (cine îl face pe copil să învețe).*

Resurse:

1. eacea.ec.europa.eu/education/euryperia
2. eures.anofm.ro/index.php
3. www.eurydice.org

Câteva metode didactice regăsite în învățăturile și practica Sfinților (I)

De **Viorel Preda**

Sfinții au folosit în mod inspirat diverse metode de vestire a Evangheliei. Discipolii lor, ce trebuiau să afle despre Împărăția Cerurilor, spre a fi continuatorii propovăduirii lor, erau elevii Apostolilor, ierarhilor și preoților. De multe ori și simpli mireni au convertit mulți oameni, chiar popoare, așa cum avem exemplu pe Sfânta Nina, prin care s-au creștinat ivirții, adică georgienii de astăzi.

În cele ce urmează vom vedea cum au folosit Sfinții metodele didactice de comunicare și asimilare a cunoștințelor în scrierile lor. Pentru început, vom vedea metodele de comunicare orală.

Dumnezeu alege și sfințește pe cine dorește și se străduiește să ajungă la asemănarea cu El. Sfinții au fost, sunt și vor fi până la sfârșitul veacurilor. Ei au fost inspirați în activitatea lor de Dumnezeu Cuvântul, Cel ce este Creatorul întregii lumi.

Sfinții au folosit în mod inspirat diverse metode de vestire a

Evangeliei. Discipolii lor, ce trebuiau să afle despre Împărăția Cerurilor, spre a fi continuatorii propovăduirii lor, erau elevii Apostolilor, ierarhilor și preoților. De multe ori și simpli mireni au convertit mulți oameni, chiar popoare, așa cum avem exemplu pe Sfânta Nina, prin care s-au creștinat iviriții, adică georgienii de astăzi.

Povestirea

Sfânta Tradiție, ca parte a Revelației supranaturale, s-a transmis prin povestirea de la om la om, din generație în generație, până la fixarea ei în scris de către Biserică. Domnul Iisus Hristos a spus unele povestiri, cu scopul de a da exemple de comportament, parabolele Domnului nefiind altceva decât povestiri cu tâlc. Predicarea Evangheliei s-a făcut de Apostoli prin viu grai. Sfântul Apostol Pavel spune către Romani: „*Prin urmare, credința este din auzire, iar auzirea prin cuvântul lui Hristos.*” (Rom. 10, 17)

Viețile Sfinților sunt povestiri ale faptelor lor spuse, pentru întărirea în credință, urmașilor. Sunt, pilde de viață, exemple de trăire a credinței. Citind viețile lor, ne întărim în credință știind că au fost și ei oameni ca și noi, cu neputințe, păcate, obiceiuri, dar care au dat exemple de pocăință, de mărturisire a credinței, de jertfă până la sânge.

Descrierea

Sfinții, oameni ca și noi, au descris verbal sau în scris diferite minuni, întâmplări, din viața lor, pentru a evidenția situația deosebită pe care au petrecut-o. Din descrierea Sfântului Palama, a luptelor sale pentru Ortodoxie, aflăm următoarele:

„Căci atunci când credeau că au prevalat și toate mergeau după mintea lor și se gândeau să pună și culmea relelor sau, mai bine zis, au și pus-o, mă refer la hirotonia ilegală a lui Akindynos, Dumnezeu împăratul împăraților îi pune în mișcare pe împărați, trezește un zel nebiruit în toți cei aflați în funcții, în demnitarii care veneau după ei, în scutierii, lăncierii și servitorii lor și simplu spus, în toată tagma împărătească și toți cei ce se învârtteau în palat, ca să-i las deoparte acum pe cei-lalți; și se putea vedea ceva extraordinar: cum împărații înfuriați împotriva noastră își întorceau pe neașteptate mânia împotriva celor porniți împotriva noastră și toți ceilalți luptau și ei pentru noi luându-se la întrecere unii cu alții, iar lucrul cel mai însemnat era că războiul civil, din pricina căruia aveau neplăcere față de noi, nu se sfârșise încă, ci mai degrabă era în toi.”

Sfântul Ioan Damaschin descrie în Dogmatica sa, modul în care lumea de atunci vedea creația lui Dumnezeu. (După modelul geocentric. n.m.)

„Creatorul a pus în acești luminători lumina cea dintâi creată, nu pentru că nu avea altă lumină, dar pentru ca să nu rămână inactivă acea lumină. Căci luminătorul nu este însăși lumina, ci cel care conține lumina.

Învățații spun că printre acești luminători sunt șapte planete; ei spun de asemenea că ele au o mișcare contrară cerului. Din pricina aceasta le-au numit planete. Ei spun că cerul se mișcă de la răsărit la apus și planetele de la apus la răsărit; iar cerul trage împreună cu el pe cele șapte planete prin mișcarea lui, pentru că este mai iute. Numele celor șapte planete sunt acestea: Luna, Mercur, Venus, Soarele, Marte, Jupiter, Saturn, în fiecare zonă a cerului se află câte una din cele șapte planete:

–în prima, adică în cea de mai sus, Saturn;

–în a doua, Jupiter;

–în a treia, Marte;

–în a patra, Soarele;

–în a cincea, Venus;

–în a șasea, Mercur;

–în a șaptea și cea mai de jos, Luna.

Ele își urmează fără încetare calea pe care Creatorul le-a orânduit-o lor și așa cum le-a întemeiat, după cum spune dumnezeiescul David: „Luna și stelele pe care tu le-ai întemeiat.” (Ps.8, 4)

Prin cuvintele „le-ai întemeiat” a arătat fixitatea și imutabilitatea orânduirii și așezării date lor de Dumnezeu. Căci le-a rânduit „la timpuri, la semne, la zile și la ani.” (Fc. 1, 14)

Pentru aceea prin soare se constituie cele patru anotimpuri: primul, primăvara, căci în el a făcut Dumnezeu universul. Acest lucru îl arată și faptul că și până acum în acest anotimp odrăslesc florile. Primăvara este de asemenea anotimpul când ziua este egală cu noaptea. Primăvara ziua este de douăsprezece ore și noaptea de douăsprezece ore. Ea constă prin răsărirea soarelui din jumătatea locului de unde răsare soarele. Este temperată, crescătoare de sînge, caldă și umedă. Ține mijlocul între iarnă și vară: este mai caldă și mai uscată decât iarna, dar mai rece și mai umedă decât vara. Acest timp se întinde de la 21 martie până la 24 iunie. În urmă, când răsăritul soarelui se urcă spre părțile mai de nord ale locului de unde răsare soarele, urmează anotimpul de vară, care ține mijlocul între primăvară și toamnă, căci are căldura primăverii și uscăciunea toamnei. Este caldă, uscată și crește fierea galbenă. Acest anotimp are ziua cea mai mare, de cincisprezece ore, iar noaptea foarte mică, având o durată de nouă ore. Se întinde de la 24 iunie până la 25 ale lunii septembrie. Apoi, după ce soarele se întoarce iarăși la jumătatea locului de unde răsare soarele, vine anotimpul de toamnă în locul celui de vară. El este cam la mijloc între frig și căldură, între uscăciune și umiditate și ține mijlocul între anotimpul de vară și anotimpul de iarnă, căci are de la cel de vară uscăciunea, iar de la cel de iarnă frigul. Toamna este friguroasă și uscată și crește în veninul cel negru. Acest anotimp are iarăși ziua egală cu noaptea: ziua este de douăsprezece ore și noaptea de douăsprezece ore. Se întinde de la 25 septembrie până la 25 decembrie. Dar când soarele se pogoară spre partea cea mai mică și cea mai de jos, adică spre partea de miazăzi a locului de unde răsare soarele, vine anotimpul iernii. El este friguros și umed și ține mijlocul între toamnă și primăvară, căci are frigul de la anotimpul de toamnă, iar umezeala de la anotimpul de primăvară. Acest anotimp are cea mai mică zi, fiindcă este de nouă ore, și cea mai mare noapte, pentru că este de cincisprezece ore; ea crește în flegmă; se întinde de la 25 decembrie până la 21 martie. Căci creatorul, în chip înțelept, a avut grijă mai dinainte să nu cădem în boli grele, prin trecerea de la cea mai mare răceală sau căldură sau umezeală sau uscăciune la temperaturile contrare acestora. Căci rațiunea știe că sunt vătămătoare schimbărilor bruște.”

Explicația

Un exemplu de explicație îl găsim la Sfântul Maxim Grecul, referitoare la Persoana Duhului Sfânt.

„Te rog să asculți cu atenție și să iei seama cu mintea, ca să nu treacă pe lângă urechi cele spuse și mintea să judece cu nebăgare de seamă. Căci acest cuvânt este despre Sfântul Duh! Aceasta nu este o simplă povestire, ci lămurirea tainelor adevăratei credințe. Sfântul Duh a creat la început făpturile împreună cu Tatăl și cu Fiul, așa cum spune David: Cu cuvântul Domnului s-au întărit

cerurile și cu Duhul gurii Lui toate puterile lor. Duhul purcede din ființa Tatălui; de aceea nu a spus Proorocul și despre Cuvântul: „Cuvântul gurii Lui”, tocmai ca să arate lămurit și să né încredințeze că el vorbește despre purcederea (Duhului). Însă El purcede numai din Tatăl, nu așa cum spui tu – că Duhul Sfânt purcede din Tatăl și din Fiul printr-o singură suflare. Din aceasta reiese că Dumnezeu nu a fost desăvârșit de la început, ci au fost numai Tatăl și Fiul și că, mai târziu, căindu-Se, El Și-a însușit Persoana Care lipsea, adică Duhul, revărsându-L prin suflare comună. Și astfel, a dobândit plinătatea desăvârșirii. Vai, ce rătăcire! Cât de potrivnic este credinței ortodoxe să gândești așa! Nu așa, nu așa! Tatăl, Fiul și Sfântul Duh se deosebesc, după cuvintele Sfântului Ioan Damaschin, prin aceea că Tatăl este nenăscut, Fiul este născut și fără de început alături de Tatăl, având un singur început – nașterea cea mai înainte de veci, iar Duhul Sfânt purcede din Tatăl și este fără de început alături de Tatăl și de Fiul, având un singur început – purcederea fără de început din Tatăl; prin aceasta nici Tatăl nu este lipsit de nenaștere, fiind Cel Care L-a născut pe Fiul, nici Fiul nu este lipsit de naștere, fiind Cel Care S-a născut și, de asemenea, nici Duhul, prin purcederea Sa, nu se transformă în Tatăl sau în Fiul. Și fiind Dumnezeu, Își păstrează însușirea Sa neschimbată. Altfel, cum poate fi însușire, însușire, dacă ea se schimbă și se transmite?”

Argumentarea

Această metodă era folosită și mai poate fi, în apologii și în cuvinte care vor să lămurească un adevăr de credință.

O argumentare deosebită găsim la Sfântul Nectarie din Eghina, referitoare la activitatea Sfântului Apostol Petru. Sfântul aduce argumente despre faptul că Petru nu avea niciun primat față de ceilalți Apostoli.

„Biserica îl rînduiește pe Iacov ca întîistătător al Bisericii, iar Petru și Ioan sînt trimiși către cei ce au crezut din Samaria pentru a le împărtăși lor Duhul Sfînt prin punerea mîinilor. Petru este trimis din nou de Biserică pentru a propo~vădui prin Iudeea. Biserica se pronunță asupra chestiunii tăierii împrejur, iar Petru își exprimă părerea sa în adunarea Bisericii în care erau strînși Apostolii și preoții împreună cu toată Biserica. Atunci s-au gîndit Apostolii și preoții dimpreună cu toată Biserica să trimită bărbați aleși dintre ei în Antiohia... scriind cu mîna lor acestea: „Apostolii și preoții și frații, fraților dintre neamuri, care sînt în Antiohia și în Siria și în Cillicia, bucurați-vă” etc. (Fap. 15,23). Nu se vede și nu se subînțelege nicăieri în Faptele Apostolilor primatul lui Petru. Nimeni dintre Apostoli nu-i acordă acestuia întăietăți sau altceva care să dea mărturie despre vreo superioritate sau dregătorie. Salutându-i pe efeseni pe cînd se despărțea de ei, Apostolul Pavel le-a spus: „Și acum, fraților, vă încredințez lui Dumnezeu și cuvîntului harului Său, cel ce poate sa va zidească și sa va dea moștenire între toți cei sfințiți” (Fap. 20, 32).

Dacă Petru era legătura unificatoare a Bisericii, credem că Pavel era dator să facă cunoscut acest lucru Bisericii efesenilor, ca nu cumva ei să nesocotească din neștiință supunerea față de acela. Însă față de ce Biserică a lui Petru era dator Pavel să le recomande acestora supunerea e trecut sub tăcere, nefăcîndu-le efesenilor nici o recomandare de supunere, de vreme ce le spune cu hotărîre: „căci nu m-am ferit să vă vestesc toată voia lui Dumnezeu” (Ef. 20, 27). Așadar Pavel nu a ascuns și nu a trecut nimic sub tăcere, ci le-a vestit lor toată voia lui Dumnezeu, nu le-a vestit cum că el

însuși se supune lui Petru, ceea ce arată că această supunere nu este poruncă ieșită din voința dumnezeiască.”

Bibliografie:

1. ziarullumina.ro/sfanta-nina-luminatoarea-georgiei-49501.html
2. Ică jr. Diac. Ioan I. studiu introductiv și trad.. Sfântul Grigorie Palama, Tomosuri dogmatice-Viața-Slujba, Scieri I.,Editura Deisis, Sibiu, p. 548.
3. Fecioru, Pr. Dumitru, Sfântul Ioan Damaschin, Dogmatica, Editura Scripta, București, 1993, pp. 45-46.
4. Cristea, Florentina, Sfântul Maxim Grecul, Adevăr și minciună, Editura Bunavestire, Galați, 2003, pp. 242-243.
5. Papacioc, Caliopie, Sfântul Nectarie de Eghina, De ce Papa și supușii lui s-au despărți de Biserica lui Hristos, Istoria Schismei (I), Editura Evangelismos, București, 2011, pp. 91-92.

Metode interactive utilizate în cadrul orelor de limba și literatura română

De **Gabriela Popa**

Într-o societate care se află într-o continuă schimbare, cunoștințele se perimează repede și din acest motiv elevii care termină liceul sau chiar studiile superioare, se văd puși în situația de a nu mai putea aplica ceea ce au învățat pe parcursul acestor ani. Din acest motiv, scopurile și obiectivele învățământului românesc s-au schimbat în ultimele decenii, accentul nu mai cade asupra însușirii unor cunoștințe ci asupra formării unor competențe. Elevii trebuie să capete pârghiile prin care, mai târziu, se vor descurca singuri, adică trebuie să învețe cum să învețe. Profesorul nu trebuie să fie decât un coordonator care să îndrepte pașii copiilor în direcția potrivită.

Această schimbare survenită în cadrul procesului de învățământ determină modernizarea bazei materiale dar și schimbarea unor mentalități la nivelul cadrelor didactice. Ele trebuie să se arate dornice să împărtășească elevilor noile metode și tehnici prin care elevii pot căpăta anumite abilități sau competențe și nu doar cunoștințe. Mulți dintre elevii noștri, fie constrâși de împrejurări fie din dorința de a evolua, fac cunoștință cu sisteme de învățământ europene sau chiar internaționale unde, contează mai puțin bagajul de cunoștințe și mai mult posibilitatea de adaptare rapidă la schimbările societății în care trăiesc.

Mari pedagogi români au definit metoda didactică ca fiind un model sau o cale de urmat către atingerea obiectivelor propuse la începutul activităților. Iată câteva exemple:

- „Privită sub raport funcțional și structural, metoda poate fi considerată drept un model sau un ansamblu organizat al procedeelelor sau modurilor de realizare practică a operațiilor care stau la baza acțiunilor parcurse în comun de profesori și elevi și care conduc în mod planificat (programat) și eficace la realizarea scopurilor propuse.” (I. Cerghit)
- „Înțelegând prin metodă de învățământ o cale, un drum străbătut deopotrivă de elevi și profesori, prin care – conform unor principii (principii didactice) dar și unor legi (legile învățării) se înfăptuiesc obiectivele instruirii, adică se însușesc de către elevi anumite cunoștințe de bază și se formează anumite capacități intelectuale și convingeri în

vederea integrării progresive în societate și valoarea oricărei metode se stabilește numai în funcție de obiective.” (Ion Berca)

Metodele de învățământ sunt un element de bază al strategiilor didactice, aflându-se în strânsă relație cu mijloacele de învățământ și cu modalitățile de grupare a elevilor. De aceea, opțiunea pentru o anumită strategie didactică condiționează utilizarea unor metode de învățământ specifice.

Pentru că sunt profesor de limba și literatura română, m-am documentat și am experimentat tot felul de metode didactice care să-i determine pe elevii mei să învețe mai mult, mai repede, mai bine. Trebuie să mărturisesc că nu toate metodele s-au dovedit eficiente, acest lucru datorându-se colectivului de elevi cu care lucram. Uneori, aceeași metodă, aplicată la clase paralele nu funcționa la fel de bine, tocmai de aceea, pe lângă metode și mijloace de învățământ, contează foarte mult și nivelul de receptivitate al colectivului de elevi.

- Metode specifice disciplinei limba română: algoritmizarea, analiza gramaticală, exercițiul structural, problematizarea, instruirea programată, activitatea în grupuri mici.
- Metode specifice predării literaturii române: lectura, expunerea, prelegerea-dezbateri, simularea, studiul de caz, brainstormingul, comentariul literar, interpretarea literară, analiza literară, cubul, cvintetul, ciorchinele, gruparea elevilor în funcție de atitudinea față de o problemă, lectura și rezumarea conținutului unui text în perechi, stabilirea succesiunii evenimentelor, predarea reciprocă, jurnalul cu dublă intrare, tehnica “lasă-mă pe mine să am ultimul cuvânt”, realizarea unor predicții etc.
- Metode comune în predarea limbii și literaturii române: conversația, problematizarea, învățarea prin descoperire, dezbateri, exercițiul, învățarea prin acțiune, demonstrația, jocul didactic, rezumatul, algoritmizarea, explicația, lucrul cu manualul, activitatea în cabinet, exercițiul, instruirea programată.

Prin metode de tip activ-participative înțeleg orice situație prin care elevii sunt solicitați și sunt scoși din ipostaza de obiect al formării și sunt transformați în subiecți activi, coparticipanți la propria formare.

1. Metoda cubului

Se realizează un cub ale cărui fețe pot fi acoperite cu hârtie de culori diferite iar pe fiecare față a cubului se scrie câte una dintre următoarele instrucțiuni: DESCRIE, COMPARĂ, ANALIZEAZĂ, ASOCIAZĂ, APLICĂ, ARGUMENTEAZĂ; Se poate lucra în perechi sau în grupuri restrânse;

Iată un exemplu de utilizare a acestei metode la clasa a X-a, în recapitularea basmului cult „**Povestea lui Harap-Alb**”:

I. Descrie /Realizați descrierea din puncte diferite de vedere;

1. Personajele care apar într-o operă literară pot fi clasificate în funcție de mai multe criterii. Numiți personajele din **Povestea lui Harap-Alb** de Ion Creangă și încadrați-le în categoria corespunzătoare.

II. Compară /Comparați cu alte noțiuni asemănătoare sau diferite;

1. Stabilește asemănările și deosebirile dintre basmul cult **Povestea lui Harap-Alb** de Ion Creangă și basmul popular.

2. Alege un personaj dintr-un basm popular și stabilește trei asemănări cu personajul Harap-Alb.

III. Asociază /Asociați noțiunile: La ce vă îndeamnă să vă gândiți?

1. Asociază calitățile pe care le dobândește Harap-Alb în călătoria sa inițiată, cu probele la care este supus.

A. Harap-Alb trebuie să treacă Proba podului impusă de tatăl său.

B. Harap-Alb trebuie să aducă Spânului pielea cerbului cu cap cu tot bătut cu pietre scumpe.

C. Harap-Alb este trimis să o aducă pe fata Împăratului Roșu.

Calitățile dobândite sunt:

IV. Analizează /Analizați conceptul: Din ce este făcut, din ce se compune el?

1. Analizează simbolurile și semnificațiile acestora în basmul

Povestea lui Harap-Alb de I. Creangă.

Simbolul | Semnificația

Podul

Pădurea

Fântâna

Labirintul

2. Analizează oralitatea stilului în Povestea lui Harap-Alb de I.

Creangă. Completează următorul tabel.

Oralitatea stilului | Exemple

Inserarea de fraze ritmate

Erudiția paremiologică

Exprimarea afectivă

Expresii onomatopice

V. Aplică/Aplicați: Ce puteți face cu el? Cum poate fi folosit?

1. Demonstrează că **Povestea lui Harap-Alb** este basm cult.

VI. Argumentează/Argumentați pro sau contra. Luați atitudine și notați o serie de motive care vin în sprijinul afirmațiilor voastre.

1. Adevărat sau fals? Argumentează.

A. Eroul Harap-Alb are de trecut trei probe ca în basmul popular, potrivit avertismentului dat de tată să te ferești de omul roș, iar mai ales de omul spân, cât îi putea, să n-ai de-a face cu dânsii că sunt foarte șugubeți.

B. Răul este întruchipat de omul însemnat de o inteligență vicleană.

C. Calul care îl va însoți pe Harap-Alb este cel mai frumos din grajdul tatălui său.

D. Harap-Alb nu încalcă sfatul tatălui său, acela de a se feri de omul spân.

E. Sfânta Duminică îl ajută pe Harap-Alb să aducă salașile din Grădina Cerbului și pielea cerbului cu cap cu tot, așa bătute cu pietre scumpe, cum se găsesc.

F. Harap-Alb le sare în ajutor furnicilor și albinelor.

G. Nunta lui Harap-Alb cu fata de împărat și schimbarea statutului social (devine împărat) confirmă maturizarea eroului.

Puncte tari ale acestei metode sunt:

- Stimulează atenția și gândirea;
- Oferă posibilitatea elevilor de a-și dezvolta competențele necesare unei abordări complexe și integratoare;
- Lucrul individual, în echipe sau participarea întregii clase la realizarea cerințelor “cubului” este o provocare și determină o întrecere în a demonstra asimilarea corectă și completă a cunoștințelor.

2. Metoda „Știu - Vreau să știu - Am învățat”

Este o strategie ce-i determină pe elevi să conștientizeze ceea ce știu despre un subiect sau ceea ce doresc să cunoască.

Eu utilizez această metodă în prima parte a lecției, când le cer elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul sau tema lecției ce va urma în rubrica – „ȘTIU”;

Această metodă am utilizat-o de mai multe ori, pentru că s-a dovedit eficientă în cazul meu, mai ales atunci când predam opere ale unor autori studiați anterior. Elevii aveau posibilitatea de a-și aduce aminte de cunoștințele însușite anterior dar, în același timp, își puteau manifesta dorința de a cunoaște mai mult și a-și dezvolta abilitățile de cooperare și documentare deoarece majoritatea elementelor din rubrica „VREAU SĂ ȘTIU” deveneau teme pentru acasă sau teme de proiect.

Metoda este eficientă în sistematizarea cunoștințelor de la finalul orei, când elevii își inventariază noile idei asimilate pe parcurs, notându-le în rubrica „AM ÎNVĂȚAT”;

Iată un exemplu din clasa a XI-a, în timpul predării unității: *Poezia din perioada interbelică*, și, în special, opera lui T. Arghezi ȘTIU | VREAU SĂ ȘTIU | AM ÎNVĂȚAT

Ce credem că știm? | Ce vrem să știm? | Ce am învățat(la sfârșitul activității)?

-date despre autor;

-a scris poezii pentru copii;

- Estetica urâtului -a scris Psalmi;

- a fost călugăr;

- a fost într-o permanentă căutare a Divinității etc

3. O altă metodă pe care o utilizez cu succes la clasă, mai ales în orele de recapitulare și fixare a cunoștințelor acumulate anterior este **lucrul în perechi** sau se mai numește și „**Partenerul de sprijin**”. Folosesc această metodă în special cu elevii mai emotivi, care se intimidă dacă un cadru didactic ar sta lângă ei să le explice, dar și cu elevii cu C.E.S. Această metodă are un obiectiv dublu: dezvoltarea capacității de a sprijini un copil cu dificultăți de învățare dar și de mobilizare a acelor elevi care au un nivel intelectual mai ridicat și care s-ar plictisi în cazul transmiterii cunoștințelor prin expunere sau doar printr-un „interogatoriu” de tipul întrebare-răspuns.

Profesorul are rolul de a depista copiii care prezintă dificultăți în învățare pe parcursul evaluării inițiale, continue, dar și în observarea permanentă a comportamentelor acestora.

Fiecare dintre cei doi parteneri trebuie să aibă anumite calități. Calitățile partenerului de sprijin sunt următoarele:

- să fie un copil recunoscut de grup și mai ales de cel care are nevoie de sprijin ca fiind în măsură să ofere acest ajutor, adică să fie expert în activitate, să dispună de tipul de inteligență caracteristic domeniului respectiv;
- să știe să coopereze, să explice și să se facă înțeles fără să lase impresia de superioritate asupra colegului căruia îi este mentor;

Calitățile celui sprijinit ar trebui să fie:

- să aibă curajul să recunoască nevoia unui sprijin;
- să solicite și să accepte sprijinul de încredere;
- să-și aleagă partenerul de sprijin.

La finalul parteneriatului, fiecare ar trebui să se simtă mulțumit. Cel sprijinit pentru că a dobândit anumite cunoștințe, abilități fără a se simți inferior în fața profesorului, cel care oferă sprijin pentru că și-a putut demonstra capacitatea de a lucra în echipă, faptul că anumite cunoștințe însușite de el nu au fost reținute inutil, dezvoltând astfel capacitatea de socializare în cadrul grupului dar, este adevărat, creează și o anumită ierarhie.

Profesorul este cel care trebuie să-l încurajeze pe primul să utilizeze cunoștințele însușite iar pe al doilea să-l stimuleze și să-i recunoască anumite merite, determinându-i să conlucreze și în afara școlii.

4. Jocul de rol este o metodă ce se aplică cu succes la orice clasă dar în special la clasele mici. Elevii sunt încurajați să relaționeze între ei, jocul de rol îi activează din punct de vedere cognitiv și afectiv, iar interacțiunile dintre participanți permit autocontrolul eficient al conduitelor, comportamentelor și achizițiilor.

Profesorul are rolul de proiecta scenariul, implicând în această activitate și elevii, distribuie rolurile pornind de la aspirațiile, aptitudinile și preferințele fiecărui participant, organizează activități pregătitoare, creează o atmosferă plăcută de lucru pentru a-i stimula pe interpreți și a evita blocajele emoționale în preluarea și interpretarea rolurilor, conduce modul de desfășurare al jocului de rol. Un astfel de joc solicită din partea cadrului didactic, pe lângă aptitudini pedagogice speciale, aptitudini rizorale și actricești.

Am aplicat această metodă la clasa a X-a, în caracterizarea personajului **Ion** din romanul omonim de L.Rebreanu. Elevii s-au documentat în privința trăsăturilor personajului pus în discuție și au organizat un proces în care au existat - un judecător, un avocat al acuzării și unul al apărării, fiecare dintre cei doi având în spate o întreagă echipă de lucru. Jocul a luat forma unei dezbateri iar eu am jucat rolul de conciliator, la final, și i-am ajutat să tragă anumite concluzii în privința personajului.

5. Metoda R.A.I (răspunde, aruncă, întreabă) am folosit-o fie la începutul lecției, în reactualizare cunoștințelor însușite în ora/ orele anterioare, fie la final de oră, în fixarea cunoștințelor. Profesorul adresează o întrebare la care va răspunde un elev. Acesta are dreptul de a formula și el o întrebare și va numi un coleg care să răspundă. Metoda dă posibilitatea profesorului de a vedea nivelul de cunoștințe al elevilor dar și modalitatea acestora de a-și structura cunoștințele acumulate și a le transforma în întrebări-cheie, astfel se dezvoltă gândirea critică și creativă iar elevul devine parte activă în propria formare.

6. Diagrama Venn este o metodă folosită în activități în care, elevilor împărțiți în grupe li se cere să efectueze o reprezentare grafică a asemănarilor și a deosebirilor dintre două elemente. (două personaje literare, două figuri de stil, două specii sau curente literare etc.).

Am utilizat această metodă la toate clasele. Iată câteva exemple:

- la clasa a IX -a am realizat diagrama Venn punând în paralel noțiunile de joc și joacă.
- la clasa a X -a am comparat două specii literare studiate - nuvela și povestirea.
- la clasa a XI -a am utilizat diagrama Venn în prezentarea umanismului și iluminismului.

- la clasa a XII -a, în cadrul lecției Eu nu strivesc corola de minuni a lumii... de L.Blaa, pentru a surprinde asemănările și deosebiriile dintre cunoașterea luciferică și cea paradisiacă.

7. **Caligrama** este metoda prin care cuvintele sau propozițiile sunt aranjate în așa fel încât să reprezinte forma obiectului care constituie tema propusă spre studiu. Este o metodă folosită atât în lecțiile de predare-învățare cât și în lecțiile de fixare și sistematizare a cunoștințelor și stimulează creativitatea, cultivând raționamentul prin analogie.

Am folosit cu success metoda caligramei la clasa a IX-a, în lecția Literatura și picture, dar și în clasa a XII-a, în predarea avangardismului, rugându-i pe elevi să realizeze poezii sau propoziții sub forma unor copaci, frunze, păsări, pălării etc. La finalul activității elevii erau încântați de produsul muncii lor iar eu remarcam persoanele care dau dovadă de creativitate și de talent la desen și literatură, fiind o activitate transdisciplinară.

8. **Metoda ciorchinelui** stimulează realizarea unor asociații noi de idei prin scrierea unui cuvânt sau desenarea unui obiect în mijlocul sau în partea de sus a tablei /a foi de hârtie, elevii, individual sau în grupuri mici, având sarcina de a emite idei prin cuvinte sau desene legate de tema dată.

Folosesc această metodă în caracterizarea personajelor. Un exemplu poate fi Ion din romanul omonim de L.Rebreanu.

CONFLICT CENTRAL

Lupta

CONFLICT EXTERIOR | CONFLICT INTERIOR

(social) | 2 glasuri

... | ...

CONFLICT SECUNDAR | CONFLICT TRAGIC

Acestea sunt doar câteva dintre metodele interactive pe care le-am folosit la clasă.

În activitatea pe care am desfășurat-o până acum am constatat că elevii acordă o importanță foarte mare folosirii calculatorului și m-am străduit să țin pasul cu ei. Elevii foloseau calculatorul numai în scop recreativ sau, obligați de împrejurări, în cadrul orelor de informatică. De aceea am participat la diferite cursuri care m-au ajutat să înțeleg că pot folosi metode interactive și în cazul în care folosesc mijloacele moderne de comunicare. Astfel am realizat lecții AEL, o aplicație de tip wiki, unde am postat teste pe care elevii le puteau rezolva ca o alternativă a temei pentru acasă, un blog pe care elevii puteau posta rodul muncii lor în cadrul activităților comune sau un videoclip de prezentare a unui personaj (utilizând imagini din ecranizarea acelor opere literare).

În concluzie, utilizarea eficientă a metodelor de predare-învățare-evaluare interactive duce la dezvoltarea gândirii și creativității elevilor dar acest lucru nu înseamnă excluderea metodelor de tip tradițional ci o îmbinare eficientă a acestora. Profesorului îi revine sarcina de a selecta atât metodele moderne cât și pe cele tradiționale ce pot fi folosite eficient în cadrul lecțiilor, ținându-se cont de nivelul de cunoștințe al elevilor și de vârsta acestora.

Bibliografie:

Berca Ion, Metodica predării limbii române, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1974.

Cerghit, I., Metode de învățământ, Ediția a III-a, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997.

Cucoș, C., Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996

Nicolae Mariana, Strategii pentru succes în predare-învățare, AFIR Publishing House, 2003.

Oprea, Crenguța Lăcrămioara, Strategii didactice interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2007.

Rafaila Elena, Metode interactive de predare-învățare, curs în cadrul proiectului POSDRU/87/1.3./62624 cu titlul "Profesionalizarea carierei didactice"

Sarivan Ligia (coord), Predarea interactivă centrată pe elev, București, 2009.

Interdisciplinaritate pentru creșterea atractivității matematicii prin sport

De **Magdalena-Ioana Stancu**

Matematica este implicată în activitățile noastre curente, însă având un nivel înalt de abstractizare în predare, elevii găsesc cu dificultate legătura dintre această disciplină și viața lor.

Importanța matematicii în cadrul tuturor sporturilor, în special în cele de strategie precum șahul, GO sau jocurile de cărți, dar și fotbal, baschet și volei a fost demonstrată de-a lungul timpului.

Pornind de la celebra sintagmă antică "mens sana in corpore sano" și până la ultimele cercetări în domeniu, oamenii de știință recomandă stimularea activităților fizice ale copiilor. Cercetătorii au dovedit că starea fizică ajută la buna dezvoltare a structurilor cerebrale asociate cu aptitudinile pentru matematică. Potrivit oamenilor de știință, prin practicarea frecventă a sportului și a activităților în aer liber, creierul este eliberat de legăturile inutile și le consolidează pe cele benefice.

Anul acesta școlar a venit cu o nouă provocare: predarea disciplinei matematică la o clasă de elevi din învățământul vocațional, profil sportiv, specializarea volei-baschet.

Nimic spectaculos până aici, doar că la această clasă sunt și dirigintă. În plus, la nici o astfel de clasă până acum nu mi-au fost oferite atât de multe contraargumente: ei sunt sportivi, deci la ce le trebuie lor matematică, unii dintre ei fac sport de performanță și au foarte puțin timp liber, așa că se vor canaliza spre materiile la care vor da bacalaureatul, alții au fugit de alte profiluri și specializări doar pentru a scăpa de matematică, unii nu au fost scoși la tablă în timpul școlii generale decât de câteva ori, așa că nu se pricep deloc la matematică. Și lista poate continua.

În plus, studiind un pic lista cu mediile la matematică la examenul de Evaluare Națională, mi-am dat seama că există o paletă largă de note obținute, cea mai mică fiind nota minimă 1 și cea mai mare fiind în jurul notei 6,50.

Așa că, după ce am desfășurat câteva ore de matematică după metode tradiționale, m-am hotărât să încerc să schimb puțin lucrurile. Și la una din orele de matematică i-am dus în mediul familiar unde ei petrec cel puțin 2-3 ore în fiecare zi: pe terenul din sala de sport.

La începutul orei am împărțit clasa în trei grupe, după criteriul stilului de învățare dominant. Grupele au fost echilibrate, existând număr aproximativ egal de copii având stil de învățare practic și vizual. Elevii cu stil de învățare practic au fost puși să măsoare

laturile terenului, să calculeze și să aproximeze arii și perimetre. Cei având stil de învățare vizual au folosit mingiile pentru a experimenta trasarea graficului funcției de gradul I cu ajutorul a două puncte, conținut ce se regăsește în programa clasei a IX-a. Pe elevii cu stil de învățare auditiv i-am antrenat într-un joc privind valoarea de adevăr a unor propoziții sau formule matematice spuse de un coleg, o bătaie a mingii reprezentând adevărat și două bătăi reprezentând fals.

Prin oferire voluntară, elevii au fost puși apoi să formeze în grupuri mai mici figurile geometrice cunoscute întâlnite în joc: triunghi, pătrat, dreptunghi, cerc și diferite tipuri de unghiuri, să experimenteze pase și aruncări la coș sub diverse unghiuri.

După această etapă, clasa a fost regrupată și împărțită din nou în cele două grupe specifice specializării: o grupă cu profil volei și una cu profil baschet. Rugându-i să-mi arate în mod practic o parte a unei ore de antrenament, i-am făcut să își dea seama că lovirea sau aruncarea mingii de volei sau baschet poate fi ilustrată printr-o parabolă ce reprezintă de fapt graficul unei funcții de gradul al II-lea, că unghiul sub care este lovită sau aruncată mingea poate fi calculat și în funcție de valoarea sa traiectoria mingii este diferită, că schemele tactice folosite în ambele jocuri reprezintă de fapt mici algoritmi matematici care nu pot fi decât rezultatul unei bune colaborări de echipă, că 1 secundă din timpul măsurat matematic face uneori diferența dintre victorie și înfrangere.

La sfârșitul orei, elevii au primit un chestionar de satisfacție unde fost rugați să acorde o notă orei de matematică, notele acordate fiind situate în intervalul 7-10, copiii și-au exprimat interesul pentru a mai desfășura astfel de ore și într-un procent mare au notat la observații că lecția din acea zi i-a făcut să descopere cât de prezentă este matematica chiar și în viața unui sportiv.

În următoarele ore, am observat că interesul lor pentru matematică a crescut, unii dintre ei încercând singuri să găsească exemple practice ale noțiunilor matematice predate aplicabile în jocuri sau pe terenul de sport.

Deși când sunt asociate cele două domenii, prioritate o are înțelegerea sportului ca stimulator al sănătății fizice și intelectuale, încercarea de a aduce matematica în lumea elevilor mai puțin pasionați de studiul individual nu este un proiect imposibil de realizat. Matematica intervine în viața sportivilor și cu gestionarea eficientă a timpului, energiei și găsirea celor mai eficiente soluții.

Interconexiunea dintre matematică și sport este una evidentă pentru oricine, cunoștințele de bază fiind necesare chiar și pentru acțiuni simple precum calcularea scorului. Însă, în anumite situații, o gândire matematică poate reprezenta diferența dintre cei pentru care rezolvarea problemelor este un lucru natural și realizat inconștient și cei care necesită depunerea unui efort conștient pentru a analiza acest aspect al jocului sau sportului practicat. O altă utilitate a matematicii este prezentă în alcătuirea topurilor și stabilirea pozițiilor în clasament a fiecărui jucător în parte. În prezent calculul probabilităților și prognosticul îi ajută pe pasionații de sport să ia în calcul cât mai multe variabile atunci când pariază pe echipa sau sportivul favorit.

Bibliografie:

1. Ausubel, David; Robinson, Floyd, "Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică", Editura Didactică și

Pedagogică, București, 1981

2. Cerghit, I., Radu, T., I., Vlăsceanu, L., "Didactica", E.D.P., București 1993,

3. Seán Delaney, "Integrating Mathematics and Physical Education", UK, 2012

Moduri de manifestare a interdisciplinarității la orele de limba engleză

De **Iulia Rasu**

Interdisciplinaritatea reprezintă un schimb și, în același timp, o combinație de informații din mai multe domenii de cunoaștere sau, în cazul nostru, din mai multe discipline școlare. Prin acest transfer, elevii pot realiza diverse conexiuni, legături, asocieri care să îi poată ajuta în înțelegerea unor concepte sau informații și la rezolvarea cu succes a unor sarcini de lucru sau probleme la o anumită disciplină.

În lucrarea de față, voi încerca să prezint câteva exemple de interdisciplinaritate în domeniul predării limbilor străine, în general, și al limbii engleze, în particular.

Înainte de toate, cred că se impune să definim acest termen – interdisciplinaritate. Dacă preluăm strict definiția generică dintr-un DEX al limbii române, aceasta ar echivala cu „*un transfer sau schimb de concepte și metodologii între două sau mai multe discipline*”. Privită din punct de vedere pedagogic, interdisciplinaritatea ar putea reprezenta conform afirmației lui Constantin Cucoș, „*o formă de cooperare între discipline diferite cu privire la o problemă a cărei complexitate nu poate fi surprinsă decât printr-o convergență și o combinare prudentă a mai multor puncte de vedere*”. De asemenea, ar putea reprezenta o intersectare a unor arii curriculare diferite, cum ar fi spre exemplu aria curriculară Limba și comunicare cu cea care vizează predominant Omul și societatea.

Dacă luăm în considerare cuvintele frumoase și pline de realism ale istoricului Jean Michelet, potrivit cărora “Cunosterea este una singură: limbile, literatură, istoria, fizică, matematică, filosofia, ramuri ale învățării care, chiar dacă par îndepărtate, sunt de fapt, apropiate, sau mai bine spus se combină pentru a forma un sistem pe care, datorită limitelor noastre, îl percepem în succesiune, sub formă de părți disticte”, am putea afirma și noi astăzi, că este întru totul adevărat faptul că nici o disciplină nu se poate învăța de fapt, izolată de altele și că fiecare dintre ele își găsește o anumită complementaritate mai mică sau mai mare în alte discipline.

În cadrul procesului de predare – învățare, această interdisciplinaritate se reflecta la nivelul concentrării conținuturilor la o anumită disciplină în perspectiva interdisciplinară și la proiectarea și organizarea proceselor didactice în același mod.

Conform lui G.Văideanu, la nivelul învățământului preuniversitar, interdisciplinaritatea se poate implementa la nivel de planuri de învățământ, programe, manuale școlare, teste, fișe de evaluare; în punctele de intrare accesibile profesorilor în cadrul proceselor de predare-evaluare și prin intermediul activităților nonformale sau extrașcolare (extracurriculare).

Se pare că realizarea unor conexiuni între cunoștințele de la

diferitele discipline de învățământ și predarea lor într-o manieră de interdisciplinaritate, contribuie la sporirea eficienței procesului de învățământ în ansamblul său. Angajarea elevilor în învățarea interdisciplinară îi ajută să-și dezvolte competențe de rezolvare a unor probleme, încrederea în sine, și în același timp pasiunea pentru învățare, toate acestea fiind țeluri comune ale celor care educa, iar interdisciplinaritatea sau abordarea integrată promovează și contribuie la realizarea acestor obiective. Alte avantaje pe care învățarea interdisciplinară le aduce cu sine în dezvoltarea pozitivă și armonioasă a personalității elevilor sunt: gândirea critică, o mai bună flexibilitate a gândirii, dezvoltarea creativității și a exprimării libere, spiritul de colaborare, abilitățile de comunicare sunt de asemenea îmbunătățite, la fel și capacitatea de sinteză a unor informații. Elevul are posibilitatea de a înțelege mai bine o anumită temă/ noțiune, făcând apel la informații din mai multe discipline. Predarea interdisciplinară implică multiple aspecte ale dezvoltării copilului, de la cea intelectuală, emoțională, socială, fizică, până la cea estetică chiar. Interdisciplinaritatea presupune învățarea prin cercetare, prin descoperire, prin colaborare, elevul însuși trebuind să devină un mic explorator printre noțiunile și cunoștințele dobândite din diverse domenii.

Revenind acum la limbile străine, o persoană nu foarte acomodată cu acest concept de interdisciplinaritate, ar putea afirma că nu vede cum o limba străină ar putea avea legătură și cu alte discipline, în afară de limba maternă poate (la care de multe ori probabil profesorul de limba străină poate face apel) sau cel puțin doar cu cele din aria curriculară Limba și comunicare.

Ei bine, am putea afirma că, limba engleză, are legătură cu foarte multe alte domenii sau discipline din curriculumul școlar. Predarea limbii străine înseamnă o incursiune în aproape toate disciplinele care se predau în școală și nu numai cum ar fi: geografie, istorie, gastronomie, științe (fizică/ chimie), muzică, desen, sport, sănătate, etc. Aceste legături se realizează în primul rând prin abordarea temelor existente în programa școlară și secundar prin intermediul unor texte care conțin informații din diverse domenii și prin discuțiile introductive sau întrebările care se inițiază în introducerea sau prezentarea unei noi teme.

De exemplu, la clasele a VI a și a VII a avem o temă ce are ca obiective principale creșterea interesului elevilor pentru cunoșterea culturii și civilizației engleze și bineînțeles îmbogățirea acestor cunoștințe. Manualele utilizate conțin câteva texte despre Muzeul figurilor de ceară Madame Tussaud's (Madame Tussaud's Wax Museum), din Londra, alte texte despre Londra, despre Cambridge, despre statele aparținând UK. Când elevii au fost întrebați despre ceea ce cunosc în legătură cu aceste lucruri, am fost surprinsă să văd că stiau multe informații pe aceasta temă pentru că deja le studiaseră la geografie. Îmi amintesc că știau care sunt statele ce formează UK (Regatul Unit al Marii Britanii), de asemenea cunoșteau și capitalele fiecărui stat și informații despre Londra și atracțiile turistice de acolo. Astfel, ei și-au putut activa cunoștințele deja existente și au realizat transferul și conexiunile necesare pentru o mai bună înțelegere a textelor citite și a temei, în general.

Există cred, un echilibru, o complementaritate, în ceea ce privește rolul celorlalte discipline în învățarea limbii engleze dar și al limbii engleze în aprofundarea cunoștințelor din alte domenii. Astfel, se întâmplă ca de multe ori elevii să afle mai întâi de la ora de limba engleză anumite lucruri care poate mai târziu le vor aborda la alte discipline sau pentru propria lor cultură generală. De exemplu, la

clasa a VIII a, am avut de lecturat un text intitulat „Chocolate, like falling in love” care prezenta o adevărată istorie a ciocolatei, de la prima rețetă până la cea mai actuală, cu date, cu nume de inventatori, țări, ingrediente, etc. Textul conținea și informația conform căreia ciocolata conține o substanță chimică, feniletalina, prezenta și în creierul uman, care ne dă o senzație plăcută atunci când consumăm acest produs. Elevii nu auziseră despre această substanță la chimie sau la anatomie, însă i-am îndrumat să o întrebe pe doamna profesoară de chimie sau pe cea de anatomie sau să caute pe internet informații despre această substanță. În ora următoare, elevii au adus informații suplimentare despre această substanță, de care sunt siguri că își vor aminti datorită celei lecții.

O altă conexiune pe care elevii o realizează la orele de limba engleză este cea cu informațiile din domeniul muzicii, întrucât avem ca teme de abordat, la clasele V-VIII, tipuri de muzică, cântăreți, compozitori, trupe, muzica preferată, descrierea unor tipuri de muzică etc. În cadrul acestor lecții, elevii vin în întâmpinare cu informații de la disciplina educație muzicală, cu exemple de compozitori, de opere de muzică clasică, de cântăreți de opera pe care altfel nu cred că ar avea de unde să îi cunoască. Biologia este o altă disciplină de la care elevii își folosesc cunoștințele la ora de limba engleză. Am avut la clasa a VI a și la a VIII numite lecții despre poluare, turism verde, ecologie, animale în pericol de dispariție și motivele pentru care se află în această situație, și am observat că unii elevi cunoșteau multe lucruri din acest domeniu, fapt care i-a ajutat în abordarea acestui topic în limba engleză. De asemenea, la clasa a VI a am citit un text despre delfini, iar într-o discuție introductivă despre ce știu ei despre aceste mamifere, am constatat că dețineau unele informații de la biologie, geografie sau de pe la canalele de specialitate de la tv. Alte subiecte complementare cu biologia/ anatomia sunt sipărțile corpului, dureri, afecțiuni, vitamine, alimentație sănătoasă etc.

Un alt exemplu, ar fi legătura dintre literatura engleză și istorie. Acesta nu este un lucru foarte frecvent întâlnit la clasele de gimnaziu deoarece manualele de care dispunem nu conțin fragmente sau texte aparținând unor opere cunoscute din literatură engleză, ci mai cu seama, probabil la clasele de liceu, acest lucru se întâmplă mult mai des. Astfel, elevii ar trebui să știe de la istorie secolele, încadrarea unor opere literare sau a unor autori în anumite epoci/perioade sau curente literare sau în anumite contexte istorice și evenimente fundamentale care s-au petrecut în acea perioadă - revoluții, războaie etc., care cu siguranță se reflectă și în opera literară studiată. Astfel, înțelegerea istoriei devine fundamentală pentru înțelegerea unor texte literare clasice, arhicunoscute.

După cum se știe, programa școlară la gimnaziu (și nu numai) conține și teme care abordează Sportul și o viață sănătoasă. Ca urmare a faptului că școala la care predau este o școală sportivă, unde se practică toate sporturile posibile, fiind vestită pentru practicarea sportului național Oină, și majoritatea copiilor fac parte din diverse echipe sportive de la handbal, fotbal, baschet, baseball, softball până la tenis și participa la foarte multe competiții, au și foarte multe cunoștințe în acest domeniu. Acest lucru le-a venit în întâmpinare, când la un moment dat, au avut de discutat sau de scris un paragraf/eseu despre sportul preferat; elevii cunosc regulile unui joc dintr-un anumit sport, componența echipei, cum se numește fiecare membru al unei echipe din sportul respectiv, echipament necesar, etc.). De aici, rezultă faptul că și

educația fizică se corelează bine și cu limbile străine sau cu limba română.

Ca o concluzie, am putea totuși afirma că, din nefericire, manualele și programele școlare nu reflectă încă caracterul interdisciplinar care se dorește a fi aplicat din ce în ce mai des.

Bibliografie:

Cucoș, Constantin - Pedagogie, Editura Polirom, Iași, 1996

Văideanu, George - Interdisciplinaritate, U.N.E.S.C.O, 1975

<http://www.fortell.org/content/interdisciplinary-teaching-english-literature-old-hat-or-new-perspectives>

iTeach: EXPERIENȚE DIDACTICE

ISSN 2247 – 966X

Editor: TEHNE- Centrul pentru Inovare în Educație

Pagina Revistei: www.iteach.ro/experiencedidactice